

Socialförvaltningen
Hanna Flod, utvecklingsledare

2024-06-10

Dnr SON 2024-644

Social- och omsorgsnämnden

Regelverk för föreningsbidrag 2024, revidering

Förslag till social- och omsorgsnämndens beslut

1. Regelverket för Social- och omsorgsnämndens föreningsbidrag revideras enligt Socialförvaltningens förslag.

Ärende

Socialförvaltningen har givits uppdraget att revidera nämndens regelverk för föreningsbidrag i syfte att stärka nämndens och förvaltningens arbete mot att förebygga välfärdsbrott, tydliggöra krav och information till föreningar samt anpassas efter inträde i kommunens e-tjänstsystem för bidragsansökningar, Interbook Go

Förvaltningen föreslår en revidering som underlättar handläggning och systematik av kontroll och uppföljningar som bidrar till att säkerställa att oseriösa föreningar inte ges tillträde till utbetalningar samt att beviljade bidrag används i samstämmighet med föreningsbidragets syfte.

Regelverket har i sitt upplägg ändrat logik där föreningar behöver genomgå kontroller för att komma vidare i nästa steg. Dessa kontroller möjliggörs i Interbook go samt kompletteras genom manuella kontroller. Förslag till nytt regelverk har därtill genomgått en estetisk förändring med syfte att förenkla övergången till kommunövergripande bestämmelse av grundläggande villkor för föreningar.

Beslutsunderlag:

Tjänsteskrivelse – Revidering av regelverk för föreningsbidrag 2024, 2024-06-10

Bilaga: Regelverket

Bakgrund

Inom Linköpings kommun delar flera nämnder ut föreningsbidrag till civilsamhället. Social- och omsorgsnämndens (SON) bidrag till ideella föreningar syftar till att främja och stödja föreningar vars verksamhet riktar sig till målgrupper inom nämndens ansvarsområde, det vill säga personer med funktionsnedsättning eller social utsatthet. SON:s regelverk för föreningar reviderades senast 2019 varvid behov av revidering finns för att regelverket ska stämma överens med aktuella förutsättningar, kunskap och samhällsbild.

Föreningsbidrag är ett område som ingår i förvaltningens arbete med att förebygga välfärdsbrott. Det innebär att förvaltningen ska säkerställa att bidrag beviljas till seriösa föreningar samt att bidrag inte betalas ut felaktigt. Det saknas tydlig rättslig reglering eller vägledning av kommuners hantering av föreningsbidrag varvid kommunallagens lokaliseringsprincip och likställighetsprincip har varit vägledande.

Under hösten 2023 inleddes ett övergripande arbete i kommunen med att analysera kommunens och nämndernas olika regelverk utifrån Brottförebyggande rådets analysmetod *crime proofing*. Resultatet från analysen visade på behov av ökad tydlighet, information till föreningar samt gemensamma grundläggande villkor för seriositetsprövning. Seriositetsprövningen består av att en förening behöver uppfylla och acceptera grundläggande villkor för att få tillgång till kommunens bidragsansökningar i e-tjänsten, Interbook Go. Arbetsgruppen som genomförde *crime proofing*-analysen har fått ett fortsatt uppdrag av ekonomidirektör att utreda och föreslå åtgärder för förvaltningsgemensam hantering av seriositetsprövning i form av gemensamma allmänna bestämmelser. Förslag till beslut av kommunfullmäktige förväntas vara klart under hösten 2024 där målet är att alla föreningar ska uppfylla och acceptera samma villkor och bestämmelser samt genomgå samma kontroll oavsett vilken nämnd som hanterar bidragsansökan. Förslag på reviderat regelverk för SON ligger i linje med kommande förändring gällande seriositetsprövning och kontroll.

Utöver *Crime proofing*-analysen har riskanalys genomförts på förvaltningens handläggningsprocess av föreningsbidragsansökningar. Analysen visade bland annat behovet av tydlighet i regelverk och bedömningskriterier. Förslaget regelverk förväntas bidra med ökad intern och extern tydlighet tillsammans med tillämpningsanvisningar och etablerade rutiner för att förhindra felaktiga utbetalningar.

Förslaget regelverk förväntas därtill underlätta handläggningen på förvaltningen. Inträdet i Interbook Go har föranlett att flera delar av en ansökningsprocess kan fördelas under en längre period än om hela föreningshanteringen ska ske i samband med ansökningsperioden. Genom att

dela in föreningshanteringen i flera steg såsom att uppfylla bestämmelser och att nämndspecifika kriterier, kommer ansökningsprocessen effektiviseras. Nämndens bestämmelser kontrolleras vid registrering och följs upp årligen, nämndspecifika kriterier kontrolleras innan ansökningsperioden och ansökan handläggs efter ansökningsperiodens avslut.

Därtill är värt att nämna förvaltningens fokus i föreslaget regelverk är att ha balans mellan att öka förvaltningens och nämndens kapacitet att "crime proofa" föreningsbidragen, och samtidigt göra det tydligare och begripligare för seriösa föreningar att göra rätt. Förvaltningens bedömning är att nämnden inte ålägger oproportionerlig administrativ börda på föreningar.

Förslag på förändringar

Föreningsbidragets syfte tydliggörs - Funktionsnedsättningar skrivs om och andra sociala skäl definieras

Krav på föreningars verksamhet och de målgrupper som föreningarna vänder sig mot har tidigare beskrivits som personer i behov av stöd på grund av psykiska eller fysiska funktionsnedsättningar eller andra sociala skäl.

I föreslaget regelverket har socialstyrelsens definition av funktionsnedsättning använts och applicerats i föreningsbidragets och nämndens kontext.

"...personer i åldrarna 0-65 år som är i behov av socialtjänstens stöd på grund av nedsättning av fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsförmåga eller andra sociala skäl."

Andra sociala skäl föreslås omfatta i första hand:

- Skadligt bruk och beroende
- Barn och deras familjer
- Våldsutsatthet
- Hemlöshet

Krav på föreningar ersätts med Bestämmelser

Föreslagna bestämmelser reglerar både vilka grundläggande villkor som gäller för att en förening ska betraktas som seriös i grundläggande mening men även de förutsättningar som ska accepteras av föreningen för att få tillträde till Interbook Go. Utgångspunkten är att föreslagna bestämmelser ska komma att revideras till allmänna bestämmelser och tillämpas inom samtliga bidragsbeviljande förvaltningar och nämnder i Linköpings kommun.

Krav på föreningar ersätts med Nämndspecifika kriterier

Nästa steg för en förening som uppfyller bestämmelser och vill ansöka om föreningsbidrag från SON, är att uppfylla nämndspecifika kriterier. Föreningsbidragets syfte spelar en avgörande roll i vilka föreningar som

uppfyller dessa kriterier. Alla kriterier behöver vara uppfyllda för att föreningen ska kategoriseras som en "SON bidragsberättigad förening" i Interbook Go och få tillgång till sökbara bidrag från SON.

Länsföreningar beviljas undantagsvis samt verksam i Linköping ersätts med bidrag till lokalföreningar med säte och verksamhet i Linköping.

Genom att rikta föreningsbidraget specifikt till lokalföreningar kan nämnden säkerställa att stödet går direkt till de som bor och verkar i kommunen, främja lokalt engagemang och demokrati, samt upprätthålla en hög grad av kontroll och transparens över hur bidragen används.

10 betalande medlemmar blir 30 betalande medlemmar

I samråd med representanter från civilsamhället lyftes förslag om att höja antalet medlemmar för att kvalificeras som bidragsberättigade. Förslaget är skäligt och bedöms bidra till seriositetsprövning av föreningar och i någon mening ett mått på allmännyttan med föreningen.

Bidrag

Medlemsbidraget tas bort och grundbidraget höjs.

Medlemsbidraget uppgår i dagsläget till 41 kronor per betalande medlem bosatt i Linköpings kommun Grundbidraget uppgår till 4000 kronor per förening och år och ges som stöd till administration och lokalhyror med mera. Skälen för förändringen är att antalet medlemmar inte per automatik innebär ökade kostnader. Därtill har förvaltningen svårigheter att kontrollera riktigheten i antalet medlemmar. Antalet medlemmar är förhållandevis enkelt att fabricera. Risken att medlemsförteckningar inte stämmer överens med verkligt antal medlemmar ökar när det finns incitament för högre bidrag. Dock ställs krav i föreslaget regelverk att föreningen ska ha en medlemsförteckning upprättad och förvarad inom verksamheten. Insyn i sådan förteckning kan begäras av förvaltningen men innebär en ökad kapacitet för uppföljning i verksamheten och kontroll av riktigheten i uppgifterna. I regelverket föreslås en schablonersättning om 10 000 kronor per år till lokalföreningar i Linköpings kommun till grundläggande föreningsverksamhet. Konsekvensen av en sådan förändring är att några föreningar får något mindre grundbidrag och några föreningar får något större grundbidrag än tidigare. Spridningen av 2024 års grund- och medlemsbidrag var från 5 189 kronor till 36 103 kronor. År 2024 fick 4 av 10 föreningar grund- och medlemsbidrag under 10 000 kronor. Möjligheten att ansöka om aktivitetsbidrag för aktiviteter som föreningen anordnar kvarstår.

Aktivitetsbidrag kan sökas av SON bidragsberättigade föreningar och utbetalas i efterskott

Aktivitetsbidrag görs om och kan enbart sökas av SON bidragsberättigade föreningar. Nämnden föreslås fastställa bidragsberättigade aktiviteter som stämmer överens med föreningsbidragets syfte enligt följande:

- Sammankomster för social gemenskap och/eller delaktighet
- Förebyggande och socialt stödjande aktiviteter
- Föreläsningar
- Kunskapshöjande aktiviteter för allmänheten
- Återkommande aktiviteter för att bryta isolering.

Efter bedömning av ansökan och planerade aktiviteter och kostnader beviljar nämnden en specifik andel bidrag till aktiviteterna. Exempel; En förening vill genomföra träffar för social sammankomst varannan månad under kommande verksamhetsår år. Föreningen uppskattar att 6 träffar med fika, aktiviteter och tema med en föreläsare kommer kosta totalt 1 000 kronor. Nämnden kan då bevilja bidrag upp till 50 procent dock maximalt 500 kronor mot uppvisande av underlag som styrker faktiska kostnader. I december nästkommande år redogör föreningen för 5 träffar och faktiska kostnader för 800 kronor. Då bidrar nämnden med 50 procent av den faktiska kostnaden. Det vill säga, 400 kronor.

Beslut om aktivitetsbidrag fattas samtidigt som grundbidrag men utbetalas i efterhand mot uppvisande av faktiska kostnader för aktiviteterna. Föreningsbidrag till aktiviteter från Kultur- och fritidsnämnden har liknande upplägg med utbetalning i efterhand. På så vis kan förvaltningen säkerställa att aktiviteter genomförs och att bidragen går till det som avsett.

Särskilt aktivitetsbidrag tas bort mot bakgrund av att nämnden har ett IOP med den enda förening som kan vara berättigad bidraget.

Tillägg om oegentligheter

I regelverket beskrivs förvaltningens och nämndens uppdrag att förebygga brott mot välfärdssystemet, oegentligheter och felaktiga utbetalningar, när nämnden kravställer återbetalning samt plan för agerande vid misstanke om brott.

Sammanfattning av förändringar i regelverket

Delar av föreningsbidragets syfte tydliggörs - Funktionsnedsättningar skrivs om och andra sociala skäl definieras.

Krav på föreningar blir bestämmelser och nämndspecifika kriterier.

Verksamhet i Linköping blir lokalföreningar med säte i Linköping.

Krav på 10 betalande medlemmar blir 30 betalande medlemmar.

Grund- och medlemsbidrag blir grundbidrag.

Aktivitetsbidrag kan sökas av SON bidragsberättigade föreningar och utbetalas i efterskott. Tillägg om bidragsberättigade aktiviteter.

Särskilt aktivitetsbidrag tas bort.

Bedömningskriterier ersätts med bestämmelser och kriterier.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget ryms inom ram för föreningsbidragens budget.

Kommunala mål

Målområden; Samhälle och Verksamhet

[Länk till kommunfullmäktiges övergripande mål](#)

Samråd

Samarbete och dialog med vård- och omsorgsförvaltningen som genomför liknande revidering. Dialog med kultur och fritidsförvaltningen som arbetar aktivt med kontroller och längre erfarenhet av Interbook Go. Samråd med förvaltningsgemensamma arbetsgruppen för crime proofing-arbetet och samråd med arbetsgruppen för samverkan med idéburen sektor. Samråd med idéburna sektorn och inhämtande av synpunkter på förslaget regelverk från berörda föreningar.

Uppföljning och utvärdering

Nämnden föreslås att ge förvaltningen ett återkommande uppdrag att årligen revidera nämndens regelverk för föreningsbidrag i syfte att utveckla regelverket i takt med resultat från utvärdering samt med förändringar i omvärlden både lokalt och nationellt.

**Information eller förhandling enligt lag (1976:580) om
medbestämmande i arbetslivet**

Information eller förhandling enligt medbestämmandelagen är inte påkallad.

Socialförvaltningen

Yvonne Thilander

Beslutet skickas till:
[Klicka här för att ange text.](#)